

SBB Advies Methodiek Kans op Werk

11 december 2015

1. Aanleiding

De kenniscentra hebben sinds 2005 de indicator Kans op Werk ontwikkeld om een uitspraak te doen over de toekomstige arbeidskansen van gediplomeerde mbo-ers. SBB neemt deze taak over van de kenniscentra. Op verzoek van onderwijs en bedrijfsleven is de indicator onderdeel van een aantal belangrijke producten van SBB zoals de studiebijsluiters Studie in Cijfers die op mbo-instellingen wordt gebruikt en de website doelmatigheid.s-bb.nl

Daarnaast hebben onderwijs en bedrijfsleven in het advies 'opleidingen met een beperkt arbeidsmarktperspectief' mei 2014 afgesproken dat Kans op Werk één van de drie indicatoren is voor de gezamenlijke analyse vooraf¹ van het opleidingsaanbod.

De analyse vindt plaats op basis van de volgende drie doelmatigheidsindicatoren:

Terugkijkend:

- Heeft de student werk? (bronnen ROA en CBS)
- Vindt de student werk op een passend functieniveau? (bron ROA)

Vooruitkijkend:

- Wat is de Kans op Werk voor de student in het verlengde van de opleiding? (bron vanaf 1 augustus 2015 SBB)

De indicatoren worden gezamenlijk besproken. Als blijkt dat twee van de drie indicatoren op voldoende arbeidsmarktrelevantie wijzen, kan een opleiding alsnog als arbeidsmarktrelevant worden beschouwd. Deze indicatoren worden weergegeven op de website doelmatigheid.s-bb.nl

Indien de indicatoren in gezamenlijkheid aangeven dat er reden is tot zorg dan vindt er een vervolganalyse plaats op basis van de volgende sub-indicatoren:

- Is het een opleiding op niveau 1,2,3 en 4 (bron DUO)
- Wat is het doorstroomperspectief? (bron DUO)
- Wat is het aantal gediplomeerden?(bron DUO)
- Wat is de opnamecapaciteit van stages/leerbanen in de leerbedrijven (bron Artus - nog te ontwikkelen)

Begin 2016 moet SBB voor het eerst de indicator Kans op Werk publiceren.

2. Doorontwikkeling van het bestaande model

SBB bouwt voort op de wijze waarop de kenniscentra de kans op werk bepaalden. SBB beoogt een robuust, gezaghebbend en gestandaardiseerde indicator neer te zetten, zodat onderwijs en bedrijfsleven goed ondersteund worden bij de keuzes en afspraken die zij willen maken. Twee gerenommeerde bureaus, Panteia en Etil, met een ruime ervaring op sectoraal en regionaal arbeidsmarktonderzoek, ondersteunen SBB bij de doorontwikkeling van het model. De elementen van het model worden voor alle kwalificaties op dezelfde manier ingevuld. SBB streeft ernaar, op basis van methodologische uitgangspunten, voor zoveel mogelijk kwalificaties een indicatie vast te stellen. Kleine

¹ Het is van belang om te benadrukken dat deze indicatoren een signalerende en agenderende functie hebben en niet tot doel hebben om als verantwoordingsinformatie te fungeren.

opleidingen zullen zowel landelijk, sectoraal als regionaal nader geanalyseerd worden. In 2016 zal het model geëvalueerd en indien nodig aangepast en aangevuld worden.

3. De definitie van Kans op Werk

De indicator Kans op Werk is een prognose van de kans dat een recent gediplomeerde schoolverlater binnen een jaar na afstuderen een baan vindt in het verlengde en op het niveau van de gevolgte opleiding. Kans op Werk wordt bepaald op het niveau van kwalificaties. Uitgangspunt is de herziene kwalificatiestructuur die per augustus 2016 in het mbo wordt ingevoerd. De Kans op Werk is van toepassing op aankomende studenten die het komende studiejaar aan een opleiding beginnen en deze na nominale studieduur afronden. Kans op Werk brengt het aanbod van schoolverlaters en de vraag op de arbeidsmarkt bij elkaar. De Kans op Werk wordt uitgedrukt in een vijfpuntsschaal. Kans op Werk wordt één keer per jaar, per kwalificatie, per arbeidsmarktregio bepaald. De regio-indeling is gebaseerd op de 35 arbeidsmarktregio's die gehanteerd worden door het UWV en de ministeries van OCW en SZW.

4. Het model voor Kans op werk

Kans op Werk is gebaseerd op een model van vraag naar en aanbod van gediplomeerden uit het mbo op de arbeidsmarkt. Hieronder volgt een beschrijving van de basis van het model.

Vraag

De vraag bestaat uit de vraag op de arbeidsmarkt naar recent mbo-gediplomeerden. Om de vraag in beeld te brengen gebruikt SBB alle op internet gepubliceerde vacatures. Dagelijks worden alle vacatures geregistreerd en verzameld in een bestand, genaamd Jobfeed. Daarbij registreert Jobfeed specifieke kenmerken van elke vacature, zoals de functienaam, het gevraagde opleidingsniveau, kenmerken van het vacaturestellende bedrijf en de datum van verschijning. Om Jobfeed geschikt te maken voor onderzoeksdoeleinden worden weegfactoren toegevoegd, gebaseerd op het totale aantal vacatures, zoals vastgesteld door het CBS. Op deze wijze worden de vacatures die niet via internet gemeld worden in de vraag verwerkt.

SBB maakt met behulp van sectorale kennis een koppeling tussen de vacature en de verwante kwalificatie. Hiermee wordt bijvoorbeeld in beeld gebracht hoeveel technici in technische branches werken, maar ook hoeveel technici er in de zorg werken.

De enquête onder leerbedrijven die SBB bij 200.000 leerbedrijven gaat uitvoeren speelt een belangrijke rol. In deze enquête wordt gevraagd welke vacatures geschikt zijn voor mbo-schoolverlaters. De uitkomsten worden vervolgens verwerkt in het model.

Op deze wijze beschikt SBB over actuele en zo volledig mogelijke vacature informatie per kwalificatie en per arbeidsmarktregio.

Aanbod

Het aanbod bestaat uit het aantal recent mbo-gediplomeerden dat instroomt op de arbeidsmarkt en het aantal overige werkzoekenden, baanwisselaars en nieuwkomers dat zich aanbiedt op de arbeidsmarkt. Gegevens over aantallen gediplomeerden zijn afkomstig van DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs).

Gediplomeerden die doorstromen (mbo-gediplomeerden die doorleren in een mbo- of hbo opleiding) naar een vervolgopleiding behoren niet tot het aanbod. In het model wordt uitgegaan van de woonplaats van de afgestudeerde en wordt rekening gehouden met reisbewegingen tussen arbeidsmarktregio's.

Prognoses

In het model wordt een prognose gemaakt van zowel de vraag als het aanbod.

De prognose bestaat uit onderwijsramingen, arbeidsmarktramingen en sectorale ramingen. De onderwijsramingen zijn afkomstig van de referentieramingen die onder regie van het ministerie van OCW worden ontwikkeld. De ramingen van het Centraal Planbureau (CPB) geven de ontwikkeling van de arbeidsmarkt weer. Het Prisma-model van Panteia/EIM verfijnt de groei en krimp van de verschillende branches. Hiermee wordt recht gedaan aan de sectorale diversiteit.

Deze ramingen vormen de basis voor de sectorale en regionale prognosemethodieken van Etil en Panteia die gebruikt worden in het model Kans op Werk. Vervolgens wordt er een regionale vertaling gemaakt in 35 arbeidsmarktregio's.

Indicator Kans op Werk

Door de prognose van de vraag op de arbeidsmarkt en de prognose van het aanbod van gediplomeerde schoolverlaters met elkaar te confronteren ontstaat een typering (Kans op Werk) over de mate waarin het voor de schoolverlater gemakkelijk is een baan in het verlengde van de opleiding te vinden.